

**Evropski fond za
pomorstvo, ribarstvo
i akvakulturu
(EFPRA)**

Najčešća pitanja

Ciljevi, proračun i okvir

Što je EFPPA?

EFPPA je fond EU-a za razdoblje od 2021. do 2027. putem kojeg se financijskim sredstvima iz [proračuna EU-a](#) podupiru **zajednička ribarstvena politika EU-a (ZRP)**, **pomorska politika EU-a** i **program EU-a za međunarodno upravljanje oceanima**.

EFPPA pruža financijsku potporu za razvoj inovativnih projekata **kojima se osigurava održiva upotreba vodenih i pomorskih resursa**.

Time se doprinosi ispunjenju ciljeva [europskog zelenog plana](#), u kojem su utvrđene klimatske i politike zaštite okoliša EU-a.

Koja je svrha EFPPA-e?

Kao globalni akter u području oceana i glavni proizvođač morskih prehrambenih proizvoda EU ima odgovornost zaštititi i održivo iskoristavati oceane i njihove resurse. U socioekonomskom je interesu Unije da osigura dostupnost opskrbe hranom, konkurentnost pomorskoga gospodarstva i egzistenciju obalnih zajednica.

EFPPA doprinosi razvoju održivog ribarstva i očuvanju morskih bioloških resursa. Time se postižu sljedeći ciljevi:

- **zdrava i sigurna mora i oceani kojima se održivo upravlja**
- **sigurnost opskrbe morskim prehrambenim proizvodima i**
- **rast održivog plavoga gospodarstva.**

EFPPA doprinosi i postizanju [14. UN-ova cilja održivog razvoja](#) (Održivim gospodarenjem čuvati oceane, mora i morske resurse), na koji se Unija obvezala.

Međutim, EFPPA je mali fond pa se mora upotrebljavati strateški. Svaki uloženi euro trebao bi generirati puno veću vrijednost u pogledu zajedničke koristi i općeg dobra. Stoga bi sredstvima EFPPA-e trebalo podupirati ulaganja koja stvaraju jasnu **dodanu vrijednost**, a posebno bi ih trebalo upotrijebiti za rješavanje tržišnih nedostataka ili neoptimalnih ulaganja.

Javna potpora ne bi smjela duplicirati ili istisnuti privatno financiranje niti narušiti tržišno natjecanje, već bi trebala olakšati privatna ulaganja, posebno u profitabilnim privatnim sektorima, kao što je pomorsko gospodarstvo općenito.

Koje glavne mjere podupire EFPPA?

EFPPA podupire inovativne projekte koji doprinose održivom iskorištavanju i upravljanju vodenim i pomorskim resursima.

Točnije, EFPPA podupire:

- održive ribolovne aktivnosti s niskim emisijama ugljika

- zaštitu morske bioraznolikosti i ekosustava
- opskrbu europskih potrošača kvalitetnim i zdravim morskim prehrambenim proizvodima
- socioekonomsku privlačnost i generacijsku obnovu sektora ribarstva, posebno u pogledu malog priobalnog ribolova
- razvoj održive i konkurentne akvakulture koja doprinosi sigurnosti opskrbe hranom
- poboljšanje vještina i radnih uvjeta u ribarstvu i akvakulturi
- gospodarsku i društvenu dinamiku obalnih zajednica
- inovacije u održivom plavom gospodarstvu
- pomorsku sigurnost, tj. sigurnost pomorskog prostora i
- međunarodnu suradnju s ciljem postizanja zdravlja, sigurnosti i održivog upravljanja oceanima.

Koliki je proračun EFPPA-e i kako se raspodjeljuje?

Predviđeni proračun EFPPA-e za razdoblje od 2021. do 2027. iznosi **6,108 milijardi eura**.

Program se provodi putem dvaju kanala, podijeljenim i izravnim upravljanjem:

- **podijeljeno upravljanje** – **5,311 milijardi eura** dodjeljuje se kroz nacionalne programe koji se sufinanciraju iz proračuna EU-a i država članica EU-a i
- **izravno upravljanje** – **797 milijuna eura** izravno dodjeljuje Komisija.

Koji je okvir EFPPA-e?

Kad je riječ o **podijeljenom upravljanju**, EFPPA-om se upravlja putem nacionalnih programa koje je odobrila Komisija. U tom slučaju države članice EU-a u svojim programima određuju najbolje načine za ispunjavanje ciljeva fonda. Države članice utvrđuju mjere u skladu sa svojom nacionalnom strategijom i odabiru prihvatljive projekte u skladu s vlastitim kriterijima.

Uredbom o EFPPA-i utvrđuje se i popis operacija koje ne ispunjavaju uvjete za dobivanje potpore, čime se sprečava nanošenje štete za održivost ribarstva. Nadalje, određena ulaganja i kompenzacijski sustavi za ribarsku flotu podliježu posebnim uvjetima kako bi se osigurala usklađenost s ciljevima očuvanja utvrđenima u ZRP-u.

U slučaju **izravnog upravljanja** Komisija izravno upravlja fondom putem programa rada koje donosi odbor za EFPPA-u, skupina stručnjaka koje imenuju države članice EU-a.

Horizontalni uvjeti

Kako se osigurava da se potpora EFPPA-e dodjeljuje mjerama sa zajedničkom dodanom vrijednošću?

Mjerama sa zajedničkom dodanom vrijednošću (npr. zaštita bioraznolikosti, održivi ribolov, inovacije, zajednička organizacija sektora ribarstva i akvakulture, lokalni razvoj) daje se prednost u odnosu na pojedinačna ulaganja s manjom dodanom vrijednošću, i to prema sljedećim uvjetima:

- Kako bi se mjerama s većom dodanom vrijednošću olakšao pristup sredstvima, uvedeno je financijsko **ograničenje** za **pet kategorija pojedinačnih ulaganja u ribarska plovila** koja zajedno ne smiju premašiti 15 % sredstava dodijeljenih svakoj državi članici.
- Kako bi se osigurala dostatna sredstva za ispunjenje ciljeva ZRP-a, najmanje **15 %** proračuna dodijeljenog svakoj državi članici namijenjeno je kontroli ribolovnih aktivnosti i prikupljanju znanstvenih podataka za upravljanje ribarstvom kao **temeljnim elementima ZRP-a**.
- Stopa javnih potpora ovisi o dodanoj vrijednosti ulaganja. Projekti s **visokom zajedničkom dodanom vrijednošću** (npr. inovacije, zajednički korisnici, javni pristup rezultatima) mogu primiti potpore u iznosu do **100 %** troškova, dok ta stopa za određene pojedinačne subvencije povezane s flotom iznosi najviše 40 %.
- Potpora za ulaganja u plovilo ne može se dodijeliti na temelju pukog ispunjavanja obveznih uvjeta u skladu s pravom EU-a, osim za određenu opremu koja se upotrebljava za kontrolu ribolovnih aktivnosti. Subvencijama bi se trebalo poticati ponašanje koje **nadilazi puku usklađenost** s propisima.
- **Određene subvencije namijenjene su malim i srednjim ribarskim plovilima** (tj. onima koja su kraća od 24 metra). Te se subvencije koriste u sljedeće svrhe:
 - zamjena ili osuvremenjivanje motora
 - pomoć mladim ribarima u kupnji prvog, rabljenog plovila i
 - povećanje obujma plovila s ciljem povećanja sigurnosti, radnih uvjeta i energetske učinkovitosti.

S obzirom na to da su u pravilu profitabilnija, ulaganja u navedene svrhe u veća plovila trebalo bi financirati privatnim sredstvima.

Koje su sankcije predviđene za korisnike EFPPA-e koji se ne pridržavaju pravila ZRP-a?

Usklađenost s pravilima ZRP-a uvjet je za dodjelu potpore u okviru EFPPA-e. Ako korisnik počini težak prekršaj (npr. nezakonit ribolov) ili država članica ne ispuni određenu obvezu, financiranje se prekida, suspendira ili ispravljaja.

Zašto je potrebno uvjetovati ulaganja u ribarsku flotu?

Subvencioniranjem ulaganja u ribarska plovila može se povećati njihov ribolovni kapacitet, a posljedično i njihova sposobnost za ulov ribe, što može dovesti do **prelova**. Primjerice, plovila s većim trupom i/ili snažnijim motorom mogu dulje i brže loviti ribu te putovati dalje u tu svrhu, čime se povećava pritisak na riblje stokove.

Osim toga, u određenim segmentima ribarske flote utvrđeno je strukturno prekoračenje kapaciteta, što znači da **prevelik broj plovila lovi premalenu količinu ribe**. Povećanjem ribolovnog kapaciteta u tim segmentima nastavio bi se trend prelova.

Stoga su u okviru EFPPRA-e u obzir uzete i **zaštitne mjere** za određene subvencije povezane s flotom kako bi se izbjegli takvi štetni učinci. Primjerice, plovilo mora biti dio segmenta ribarske flote u kojem nema strukturnog prekoračenja kapaciteta te se potpora ne može dodijeliti u svrhu povećanja snage plovila.

Međutim, nisu sve subvencije povezane s flotom štetne. Pod odgovarajućim uvjetima mogu **pozitivno doprinijeti** ekološkoj, društvenoj i gospodarskoj održivosti. Ulaganja u tehnike ribolova koji ima mali utjecaj na okoliš, u sigurnost plovila ili energetske učinkovitost primjeri su ulaganja prihvatljivih za dodjelu potpore u okviru EFPPRA-e.

Dodjeljuju li se u okviru EFPPRA-e štetne subvencije za ribarstvo?

Ne, EFPPRA-om nisu obuhvaćene štetne subvencije za ribarstvo.

Takve su subvencije u [UN-ovu cilju održivog razvoja 14.6](#) opisane kao „subvencije za ribarstvo kojima se doprinosi prekoračenju kapaciteta i prelovu i (...) kojima se doprinosi nezakonitom, neprijavljenom i nereguliranom ribolovu” te se EU obvezao zabraniti ih.

Da bi se takve subvencije iskorijenile, Uredba o EFPPRA-i sadržava **popis neprihvatljivih operacija** (npr. izgradnja novih ribarskih plovila, povećanje snage ribarskih plovila) i **uvjete** za sprečavanje štetnih učinaka, uključujući neizravne učinke (npr. određenim ulaganjima potpora se može dodijeliti samo u segmentima ribarske flote u kojima nema strukturnog prekoračenja kapaciteta).

Posebna područja potpore

Kako EFPR doprinosi zaštiti/obnovi bioraznolikosti?

U okviru europskog zelenog plana EU je donio [strategiju za bioraznolikost](#) s ciljem bolje zaštite prirode i poništenja učinaka degradacije ekosustava. EFPR je ključni dionik u postizanju ciljeva strategije jer doprinosi:

- promociji **održivih ribolovnih aktivnosti s malim utjecajem na okoliš i niskim emisijama ugljika** (npr. prikupljanje znanstvenih podataka za potporu održivom upravljanju ribarstvom, smanjenje neželjenih ulova, zaštita osjetljivih vrsta, povećanje energetske učinkovitosti ribarskih plovila)
- zaštiti i obnovi **morske bioraznolikosti i ekosustava** s ciljem postizanja [dobrog stanja okoliša](#) morskih voda (npr. uspostava i upravljanje zaštićenih morskih područja, primjena mjera prostorne zaštite utvrđenih u [Okvirnoj direktivi o pomorskoj strategiji](#), zaštita vrsta u skladu s [Direktivom o staništima](#))
- promociji **kružnoga gospodarstva** (npr. prikupljanje i recikliranje izgubljenog ribolovnog alata i morskog otpada te povećanje vrijednosti otpada iz ribarstva i akvakulture) i
- promociji **održive i energetske učinkovite proizvodnje u akvakulturi**.

Kako EFPR doprinosi ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbi tim promjenama u ribarstvu i akvakulturi?

EFPR podupire djelovanja s ciljem smanjenja ugljičnog otiska ribarstva i akvakulture, uključujući sljedeće mjere:

- inovacije u području tehnologija za pogon ribarskih plovila koje su **učinkovite u pogledu emisija CO₂** (npr. ispitivanja goriva s manjim emisijama CO₂, kao što su ukapljeni prirodni plin, ukapljeni bioplina ili hibridni električni pogon; priprema istraživanja o punjenju vodikom)
- zamjena ili osuvremenjivanje motora ribarskih plovila s ciljem smanjenja njihovih emisija CO₂ (pod posebnim uvjetima kako bi se izbjeglo povećanje snage, a posljedično i ribolovnog kapaciteta)
- poboljšanje **energetske učinkovitosti** ribarskih plovila (npr. poboljšanjem hidrodinamike)
- razvoj izvora za ishranu u akvakulturi s manjim utjecajem na okoliš i
- prelazak na energetske učinkovite proizvodnje u akvakulturi (npr. upotreba obnovljive energije).

EFPR podupire i prilagodbu ribarstva i akvakulture na posljedice klimatskih promjena na sljedeće načine:

- financiranjem prikupljanja **znanstvenih podataka** s ciljem boljeg razumijevanja utjecaja klimatskih promjena na upravljanje ribarstvom (npr. u pogledu učinka invazivnih vrsta i migracija ribljih stokova) i
- doprinosom povećanju **otpornosti** akvakulture na klimatske promjene (npr. širenjem proizvodnje na vrste otpornije na klimatske promjene, ublažavanjem posljedica pojave nepredviđenih bolesti/parazita uslijed promjena u temperaturnim rasponima, jačanjem otpornosti na ekstremne uvjete, suše i druge promjenjive uvjete).

U kojoj mjeri EFPPRA doprinosi postizanju klimatskih i ciljeva bioraznolikosti utvrđenih u višegodišnjem proračunu EU-a?

U [proračunu EU-a](#) za razdoblje od 2021. do 2027. (višegodišnji financijski okvir) utvrđeni su ciljevi u pogledu potrošnje povezane s klimatskim i ciljevima bioraznolikosti.

- Borbi protiv **klimatskih promjena** namijenjeno je **30 %** proračuna.
- Zaustavljanju i smanjenju gubitka **bioraznolikosti** namijenjeno je **10 %** godišnje potrošnje 2026. i 2027. iz proračuna.

Iako ne predviđa određeni obvezujući cilj ili namjensko izdvajanje financijskih sredstava za klimatske i ciljeve bioraznolikosti, EFPPRA aktivno doprinosi postizanju zajedničkih ciljeva utvrđenih u višegodišnjem financijskom okviru.

Komisija redovito prati razinu doprinosa EFPPRA-e u tom pogledu na temelju svih dostupnih podataka. Ne postigne li se zadovoljavajući napredak u postizanju ukupnog cilja, Komisija će aktivno surađivati s državama članicama EU-a u donošenju korektivnih mjera, uključujući izmjene programa EFPPRA-e.

Kako EFPPRA doprinosi postizanju ciljeva ZRP-a?

ZRP jamči dugoročnu okolišnu **održivost** ribolovnih i akvakulturnih aktivnosti i upravljanje tim aktivnostima u skladu s ciljem **ostvarivanja gospodarskih i društvenih koristi te koristi za zapošljavanje** te s ciljem doprinosa dostupnosti **opskrbe hranom**.

EFPPRA doprinosi postizanju tih ciljeva putem sljedećih glavnih mjera:

- promicanje dugoročno **održivih ribolovnih aktivnosti** (selektivne tehnike ribolova s malim utjecajem na okoliš, izbjegavanje neželjenog ulova)
- stvaranje uvjeta za poticanje **konkurentnosti** sektora ribarstva
- potpora **strukturnom upravljanju** ribarstvom i ribarskim flotama (sprečavanje prekoračenja kapaciteta flote, mjere potpore za očuvanje morskih bioloških resursa)
- promicanje **učinkovitog tržišta** za proizvode ribarstva
- doprinos **primjerenom životnom standardu** u obalnim područjima

- prikupljanje **znanstvenih podataka** za potporu upravljanju ribarstvom i
- potpora **kontroli** ribolovnih aktivnosti i promicanje poštovanja propisa kako bi se osigurali jednaki uvjeti za sve.

Pod kojim uvjetima EFPPRA podupire ulaganja u ribarska plovila?

Inovacije povezane s ribarskim plovilima i ulaganja u njih mogu primiti potporu EFPPRA-e kako bi se **postigli ciljevi ZRP-a**. Prihvatljive su one mjere koje doprinose održivosti, selektivnosti ribolovne opreme, sigurnosti, radnim uvjetima, energetske učinkovitosti i kvaliteti ulova.

Međutim, kako bi se osigurala održivost i dodana vrijednost ulaganja, utvrđena su **ciljana ograničenja**.

- Za kupnju opreme koja povećava sposobnost ribarskog plovila za pronalaženje ribe nije moguće primiti potporu jer se time omogućava pretjerana učinkovitost plovila nauštrb održivosti.
- Potpora ne smije doprinijeti povećanju ribolovnog kapaciteta plovila, osim ako je takvo povećanje izravna posljedica povećanja bruto tonaže (obujma plovila) koje je nužno zbog poboljšanja sigurnosnih i radnih uvjeta ili energetske učinkovitosti.
- Potpora se ne može dodijeliti na temelju pukog ispunjavanja obveznih uvjeta u skladu s pravom EU-a, osim za određenu opremu koja se upotrebljava za kontrolu ribolovnih aktivnosti. Subvencijama bi se trebalo poticati ponašanje koje nadilazi puku usklađenost s propisima.
- Potporu ulaganjima u plovilo nije moguće primiti ako plovilo u prethodne dvije godine uglavnom nije bilo aktivno jer se ulaganja trebaju usmjeriti u aktivna plovila.
- Određena ulaganja u ribarsku flotu podliježu posebnim pravilima o prihvatljivosti kako bi se spriječilo prekoračenje kapaciteta ili prelova. To se posebno odnosi na potpore koje se dodjeljuju mladim ribarima pri kupnji prvog, rabljenog plovila i za zamjenu ili osuvremenjivanje motora plovila. Te je potpore moguće primiti pod uvjetom da plovilo pripada segmentu ribarske flote u kojem nema strukturnog prekoračenja kapaciteta i da novi ili osuvremenjeni motor nije snažniji od motora koji se mijenja.

Zašto za izgradnju novih ribarskih plovila nije moguće primiti potporu EFPPRA-e? Zar nova plovila nisu sigurnija i održivija?

EU je 2004. prestao subvencionirati izgradnju i kupnju novih ribarskih plovila jer je takva praksa doprinosila znatnom **prekoračenju kapaciteta i povećanju trenda prelova**. Nova plovila jesu sigurnija i učinkovitija, no mogu dulje i brže loviti ribu te putovati dalje u tu svrhu, čime se povećava pritisak na riblje stokove.

Nadalje, nisu utvrđeni nedostaci tržišta ili zajednička korist kojima bi se opravdala javna potpora za izgradnju novih plovila. Europska ribarska flota je ukupno gledajući profitabilna i dojam je da pristup kreditiranju ne predstavlja problem za sektor ribarstva. Stoga nema razloga da se novac poreznih obveznika troši na financiranje novih ribarskih plovila u korist osobne dobiti pojedinaca.

Pravilima ZRP-a omogućuje se izgradnja novih ribarskih plovila privatnim novcem, ali uz pridržavanje zaštitnih mjera kako bi se spriječilo povećanje ribolovnog kapaciteta flote. Točnije, svako povećanje ribolovnog kapaciteta flote (mjereno u obujmu i snazi plovila) mora se nadomjestiti barem jednakovrijednim smanjenjem kapaciteta (npr. povlačenjem starog plovila iz ribolova). Na taj se način u okviru ZRP-a državama članicama daje dostatna fleksibilnost za upravljanje ulascima u njihovu flotu i izlascima iz njihove flote te za rješavanje potreba za ulaganjem u sektoru ribarstva na održiv način.

Moguće je primiti potporu EFPPA-e za povećanje obujma (mjereno u bruto tonaži) ribarskih plovila. S obzirom na to da je bruto tonaža pokazatelj ribolovnog kapaciteta, kojim se uvjetima sprečava prekoračenje kapaciteta?

Povećanjem obujma ribarskog plovila, odnosno njegove veličine, povećava se njegova sigurnost, ali i sposobnost za ulov i skladištenje ribe te rizik od prelova.

EFPPA podupire takvu obnovu plovila samo ako je izravno namijenjena **poboljšanju sigurnosti, radnih uvjeta ili energetske učinkovitosti**. Potporu je moguće primiti samo za mala i srednja plovila (tj. ona plovila koja su **kraća od 24 m**).

Uspostavljene su jasne zaštitne mjere za sprečavanje povećanja obujma koje može dovesti do prekoračenja kapaciteta ili prelova.

- Povećanje obujma prihvatljivo je pod uvjetom naknadne dogradnje prostorija ili ugradnje opreme za poboljšanje sigurnosti, radnih uvjeta ili energetske učinkovitosti (npr. smještaj za posadu).
- Takva obnova plovila moguća je samo u segmentima ribarske flote u kojima nema strukturnog prekoračenja kapaciteta.
- Povećanje obujma mora se nadomjestiti barem jednakovrijednim smanjenjem obujma u istom segmentu flote ili segmentu nacionalne flote u kojem je utvrđeno prekoračenje kapaciteta (npr. povlačenjem starog plovila iz ribolova) kako se ukupni kapacitet flote ne bi povećao.

Kako EFPPA može stvoriti uvjete za gospodarski održivo i konkurentno ribarstvo?

Profitabilnosti u sektoru ribarstva pogoduju obilni riblji stokovi, stabilne cijene ribe, niske cijene goriva, energetske učinkovite plovila i kvalificirani ribari. Neki su od tih čimbenika vanjski pa ne ovise o strukturnim ulaganjima.

EFPPA može doprinijeti stvaranju strukturnih uvjeta koji potiču profitabilnost i konkurentnost, primjerice na sljedeće načine:

- **Ulaganjem** u ribarska plovila, posebno kako bi se povećala energetska učinkovitost i poboljšala kvaliteta ulova – manja potrošnja goriva smanjuje operativne troškove, a kvalitetnija riba doprinosi održavanju stabilnih tržišnih cijena.
- Razvijanjem **vještina i znanja** kroz studije izvedivosti, savjetodavne usluge, procjene utjecaja i pilot-projekte dostupne cijelom sektoru ribarstva.
- **Mobilizacijom privatnih ulaganja** s pomoću financijskih instrumenata (javni zajmovi i jamstva). Financijski instrumenti osobito su prikladni za nova ulaganja za koja se očekuje da će biti financijski održiva i za koja nije dostupno dostatno financiranje iz tržišnih izvora.
- EFPPRA može pomoći ribarima da **diverzificiraju svoje izvore prihoda** i razviju komplementarne aktivnosti u lokalnom plavom gospodarstvu, npr. turizam, izravnu prodaju, okolišne usluge i aktivnosti koje promiču pomorsku baštinu.

Kako EFPPRA doprinosi razvoju vještina?

Razvoj vještina ključan je čimbenik konkurentnosti sektora ribarstva, akvakulture i pomorstva, a EFPPRA u tom pogledu može pružati potporu za:

- savjetodavne usluge
- suradnju znanstvenika i ribara
- stručno osposobljavanje
- cjeloživotno učenje
- promicanje socijalnog dijaloga i
- razmjenu znanja.

Kako EFPPRA doprinosi društvenoj dobrobiti i generacijskoj obnovi u ribarstvu?

Cilj je ZRP-a omogućiti primjereni životni standard osobama koje ovise o ribolovnim aktivnostima, što je ključno za postizanje generacijske obnove u ribarstvu.

Tri su glavna preduvjeta za povećanje privlačnosti ribarstva:

- dugoročno održivo upravljanje ribolovnim aktivnostima i flotama, što je nužno za profitabilnost
- dobri radni uvjeti na plovilima i
- visoka razina vještina.

EFPPRA može poduprijeti ulaganja s ciljem ostvarivanja tih preduvjeta na sljedeće načine:

- promicanjem ljudskog kapitala i **vještina** (npr. kroz stručno osposobljavanje, cjeloživotno učenje i razmjenu znanja i iskustva)
- **povećanjem interesa mladih** za rad u sektoru ribarstva s pomoću obrazovnih i komunikacijskih mjera

- pružanjem **potpore mladim ribarima za pokretanje poduzeća**, npr. subvencioniranjem dijela troška kupnje prvog ribarskog plovila – program ograničen na kupnju rabljenih malih ili srednjih plovila (tj. onih koja su kraća od 24 m)
- poboljšanjem **sigurnosti i radnih uvjeta** na ribarskim plovilima
- poboljšanjem **rodne ravnoteže** (npr. promicanjem uloge žena u ribarskim zajednicama) i
- uspostavljanjem konstruktivnih **radnih odnosa** među svim uključenim dionicima.

Kako EFPPRA doprinosi znanstvenim spoznajama kojima se poboljšava upravljanje ribarstvom i morskim okolišem?

Upravljanje ribarstvom temelji se na najboljim dostupnim znanstvenim savjetima, koji se temelje na usklađenim, pouzdanim i točnim znanstvenim podacima.

Stoga se u okviru ZRP-a od država članica EU-a zahtijeva da **prikupljaju podatke o flotama** i njihovim ribolovnim aktivnostima, posebno biološke podatke o ulovu, te o mogućem utjecaju ribolovnih aktivnosti na okoliš morskog ekosustava.

U tu svrhu EFPPRA podupire sljedeće mjere:

- Pomaže državama članicama EU-a u prikupljanju i obradi podataka o flotama i ribolovnim aktivnostima u skladu s [Uredbom o okviru za prikupljanje podataka](#).
- Podupire pružanje znanstvenih savjeta za upravljanje ribarstvom.
- Podupire prikupljanje i upravljanje podacima s ciljem jačanja održivog upravljanja morskim okolišem. U tu svrhu EFPPRA financira [Europsku mrežu nadgledanja i prikupljanja podataka o moru](#) (EMODnet), koja je uspostavljena s ciljem povećanja dostupnosti podataka o moru javnosti i privatnim korisnicima. Ti podaci omogućavaju [prostorno planiranje morskog područja](#) u svrhu održivog koordiniranja ljudskih aktivnosti na moru i omogućuju primjenu mjera zaštite morske bioraznolikosti i ekosustava.

Kako EFPPRA doprinosi smanjenju neželjenih ulova?

Jedan je od glavnih ciljeva ZRP-a smanjenje i izbjegavanje neželjenih ulova. Neželjeni ulov uključuje ribu koja ima nisku tržišnu vrijednost ili se ne može prodati jer je se prema pravilima ZRP-a ne smije loviti, npr. u sljedećim slučajevima:

- veličina ribe je manja od minimalne
- kvota predmetnog stoka je iscrpljena
- riba je oštećena i
- lov predmetne vrste je zabranjen.

Odbacivanje neželjenog ulova na moru znatno je rasipanje morskih bioloških resursa, kojim se negativno utječe na financijsku održivost ribarstva.

Stoga su ribarska plovila prema ZRP-u obvezna iskrcati sav svoj ulov. Tom se obvezom iskrcavanja ribari potiču da prilagode svoje metode ribolova kako bi izbjegli rasipanje resursa. Iskrcavanje neželjenog ulova koji ribari ne mogu prodati uobičajenim tržišnim kanalima ili ulova niske tržišne vrijednosti stvara dodatne troškove i gubitke. Izbjegavanjem takvog ulova povećala bi se profitabilnost ribolova.

Prilagodba ribolovnih tehnika u tom je kontekstu ključna kako bi se ribarima omogućilo da ulove samo onu ribu koju žele i kako bi se smanjili neželjeni ulovi. U tu svrhu EFPPRA može poduprijeti inovacije i ulaganja s ciljem povećanja selektivnosti ribolovnih tehnika i opreme, uz posebno visoku stopu javne potpore (**100 %**).

Potpore EFPPRA-e mogu se dodijeliti i za ublažavanje posljedica obveze iskrcavanja povezanih s neizbježnim neželjenim ulovom. Konkretno, EFPPRA može doprinijeti poboljšanju infrastrukture ribarskih luka za:

- iskrcavanje i skladištenje neželjenog ulova i
- pronalaženje tržišta za iskrcani neželjeni ulov, ali bez stvaranja strukturiranog tržišta za taj ulov.

Za te je mjere moguće dodijeliti javne potpore uz stopu od **75 %**.

Kako EFPPRA doprinosi izbjegavanju prekoračenja kapaciteta flote?

U određenim segmentima ribarske flote utvrđeno je prekoračenje kapaciteta, što znači da se morski biološki resursi prekomjerno iskorištavaju.

Strukturno prekoračenje kapaciteta negativno utječe na profitabilnost jer prevelik broj plovila lovi premalenu količinu ribe. Da bi se spriječio takav razvoj događaja, potrebno je provesti strukturnu prilagodbu određenih ribarskih flota.

Radi izbjegavanja prekoračenja kapaciteta ZRP-om se od država članica EU-a zahtijeva da poduzmu posebne mjere kako bi se **broj ribarskih plovila uskladio s dostupnim resursima**. Te se mjere temelje na procjeni ravnoteže između ribolovnog kapaciteta flota i njima raspoloživih ribolovnih mogućnosti, na razini svakog segmenta ribarske flote.

U tom se kontekstu iz sredstava EFPPRA-e ribarima može dodijeliti financijska naknada za trajni prestanak ribolovnih aktivnosti. Ribolovni kapacitet koji se ukida zahvaljujući toj potpori zatim se trajno izuzima iz kapaciteta flote.

Trajni prestanak može se provesti uništenjem ribarskog plovila ili njegovim povlačenjem iz ribolova i adaptacijom za druge aktivnosti. Ako se plovilo adaptira za rekreacijski ribolov, takva adaptacija ne smije uzrokovati povećani pritisak na morski ekosustav.

Kako EFPPRA doprinosi kontroli ribolovnih aktivnosti?

Kontrola ribolovnih aktivnosti od strane država članica u njihovim vodama od iznimne je važnosti za **provedbu ZRP-a, sprečavanje nezakonitog ribolova** i promicanje **poštovanja propisa** u sektoru ribarstva. Time se osiguravaju jednaki uvjeti za ribare iz cijelog EU-a.

U tu svrhu EFPPRA podupire države članice EU-a u provedbi sustava kontrole ribarstva uspostavljenog [Uredbom EU-a o kontroli](#). Doprinos EFPPRA-e posebno se odnosi na potporu

pri kupnji sredstava kontrole, npr. dronova i patrolnih plovila, koji mogu doprinijeti pomorskom nadzoru i obalnoj straži.

Kako bi se ribarstvo kontroliralo i pratilo na transparentan, učinkovit i način prilagođen korisnicima, EFPPRA podupire i ulaganja u digitalne alate, kao što su:

- sustavi daljinskog elektroničkog praćenja
- automatizirana analiza podataka
- identifikacija putem radijske frekvencije
- kontinuirano mjerenje i evidentiranje snage motora i
- sustav nadzornih kamera na plovilu.

Pod kojim uvjetima EFPPRA ribarima nadoknađuje privremeni prestanak aktivnosti?

Određene **mjere očuvanja** u okviru ZRP-a i određene **iznimne okolnosti** zahtijevaju privremeni prestanak ribolovnih aktivnosti. U određenim slučajevima EFPPRA ribarima može dodijeliti financijsku naknadu za takav privremeni prestanak kako bi se ublažili njihovi gubici.

Naknadu je moguće primiti ako je prestanak uzrokovan:

- mjerama za očuvanje morskih bioloških resursa (npr. privremena zabrana ribolova određene vrste i/ili na određenom području zbog biološkog oporavka)
- prekidom primjene sporazuma o partnerstvu u održivom ribarstvu, kojim se plovilima Unije dopušta ribolov u vodama treće zemlje, zbog više sile
- elementarnom nepogodom
- okolišnim incidentom i
- zdravstvenom krizom (uključujući pandemiju bolesti COVID-19).

Prestanak uzrokovan mjerama očuvanja mora dovesti do **smanjenja ribolovnog napora** temeljenog na znanstvenim savjetima kako bi se osigurao stvaran doprinos zaštiti ili obnovi morskih bioloških resursa.

Naknada za privremeni prestanak ribolovnih aktivnosti mora biti ciljana i ne smije zamijeniti strukturnu prilagodbu ribarskih flota ako je ona potrebna. Stoga ju nije moguće dodijeliti na razdoblje dulje od 12 mjeseci po plovilu tijekom programskog razdoblja EFPPRA-e.

Zašto za izgradnju novih ribarskih luka nije moguće primiti potporu EFPPRA-e?

Ne postoji gospodarska potreba za novim lukama. Obalna područja EU-a već su dobro opremljena. Novim bi se lučkim kapacitetima preusmjerila aktivnost iz postojećih luka, što bi negativno utjecalo na njihovu gospodarsku održivost.

Štoviše, nove su luke **skupe**, a EFPPRA raspoloža ograničenim sredstvima.

Stoga bi se ulaganja trebala usmjeriti na **postojeću infrastrukturu**.

Kako EFPPRA doprinosi održivoj akvakulturi?

Akvakultura doprinosi održivoj proizvodnji hrane u Uniji te jamči dugoročnu sigurnost opskrbe hranom i dugoročne zalihe hrane. Akvakultura se upotrebljava i u neprehrambene svrhe, na primjer u farmaceutskoj i biotehnološkoj industriji.

ZRP-om se od svake države članice zahtijeva da izradi **višegodišnji nacionalni strateški plan** u svrhu promicanja **održivosti, konkurentnosti i diverzifikacije** akvakulture. EFPPRA podupire mjere utvrđene u tim planovima, primjerice u pogledu:

- okolišne održivosti (uključujući ekološku akvakulturu, učinkovitost resursa i usluge upravljanja prirodom)
- produktivnih ulaganja
- inovacija
- diverzifikacije proizvodnje i aktivnosti
- razvoja stručnih vještina
- poboljšanja radnih uvjeta
- mjera zaštite javnog zdravlja
- programâ osiguranja akvakulturnih stokova i
- zdravlja i dobrobiti životinja.

Kako EFPPRA doprinosi razvoju tržišta proizvodima ribarstva i akvakulture?

Sigurnost opskrbe hranom i zaliha hrane ovisi o djelotvornim i dobro organiziranim tržištima proizvoda ribarstva i akvakulture koja jamče transparentnost, stabilnost, kvalitetu i raznolikost **lanca opskrbe te informiranje potrošača.**

U tu je svrhu ZRP-om predviđena **zajednička organizacija**, u okviru koje se organizacije proizvođača službeno priznaju kao tijela koja predstavljaju proizvođače u sektoru ribarstva i akvakulture.

Te organizacije izrađuju i provode **planove proizvodnje i stavljanja na tržište** s ciljem zajedničkog upravljanja aktivnostima svojih članova, posebno u pogledu usklađivanja ponude s potražnjom na tržištu.

U okviru zajedničke organizacije tržišta priznaju se i **međustrukovne organizacije**, koje se sastoje od različitih kategorija subjekata u ribarstvu i akvakulturi i koordiniraju tržišne aktivnosti u lancu opskrbe (tj. vertikalna integracija proizvođača, distributera i trgovaca na malo).

EFPPRA podupire **stavljanje na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture** u skladu s tim ciljevima. Točnije, EFPPRA doprinosi:

- osnivanju organizacija proizvođača i provedbi njihovih planova proizvodnje i stavljanja na tržište
- promicanju tržišnog plasmana
- promicanju sljedivosti i informiranja potrošača
- povećanju vrijednosti proizvoda (npr. označivanjem kvalitete, održivosti ili zemljopisnog podrijetla na etiketama) i
- širenjem podataka o istraživanju tržišta u cijelom lancu opskrbe.

Pod kojim uvjetima EFPPRA podupire preradu proizvoda ribarstva i akvakulture?

Prerađivačka industrija ima važnu ulogu u dostupnosti i kvaliteti proizvoda ribarstva i akvakulture.

EFPPRA može poduprijeti ciljana ulaganja u tu industriju kako bi se postigli ciljevi [zajedničke organizacije tržišta](#).

Većim je poduzećima potpora dostupna u obliku zajmova ili jamstava, dok su malim i srednjim poduzećima namijenjena izravna bespovratna sredstva.

Kako EFPPRA doprinosi jačanju otpornosti ribarstva i akvakulture?

Ribarstvo i akvakultura izloženi su sve većim gospodarskim i okolišnim rizicima uzrokovanim, među ostalim, pandemijom bolesti COVID-19, klimatskim promjenama i nestabilnošću cijena.

EFPPRA može pomoći u prilagodbi na nepredvidive situacije i otvaranju novih poslovnih prilika kako bi se ojačala otpornost.

Točnije, EFPPRA može poduprijeti sljedeće mjere:

- promicanje **zajedničke organizacije** i unaprjeđenja kapaciteta za razvoj zajedničkih poslovnih strategija i razmjenu znanja (npr. osnivanje organizacija proizvođača, istraživanje tržišta, savjetodavne usluge)
- poticanje **istraživanja i inovacija** povezanih s tržišnom potražnjom s ciljem razvoja novih usluga i proizvoda s velikim potencijalom (npr. studije izvedivosti i pilot-projekti, primijenjena istraživanja za nove proizvode i novi proizvodni procesi)
- financiranje **strukturnih ulaganja** za koja se očekuje da će biti financijski održiva i za koja nije dostupno dostatno financiranje iz tržišnih izvora (ključna područja ulaganja: energetska učinkovitost, kvaliteta proizvoda, kružno gospodarstvo)
- **diverzifikaciju** poslovnih aktivnosti i izvora prihoda (npr. komplementarne aktivnosti u lokalnom plavom gospodarstvu, partnerstva u lokalnim zajednicama)
- razvoj **vještina** povezanih sa zahtjevima novih poslovnih prilika (npr. stručno osposobljavanje, mentoriranje mladih ribara, cjeloživotno učenje, razmjena znanja i iskustva)
- jačanje **organizacije tržišta** s ciljem povećanja vrijednosti proizvoda i promicanja tržišnog plasmana (npr. provedba planova proizvodnje i stavljanja na tržište, vertikalna integracija proizvođača u sektoru ribarstva i akvakulture s distributerima i trgovcima na malo u međustrukovnim organizacijama)
- povećanje kapaciteta sektora ribarstva i akvakulture za **upravljanje rizicima** i reagiranje na nepogode (npr. uzajamni fondovi, instrumenti osiguranja, zajedničko upravljanje okolišnim rizicima).

Kako EFPPRA podupire ribarstvo i akvakulturu tijekom pandemije bolesti COVID-19?

Ako pandemija znatno poremeti tržišta proizvoda ribarstva i akvakulture, Komisija može aktivirati **izvanrednu privremenu hitnu mjeru** kako bi ublažila neposredne gospodarske posljedice. Tom se mjerom ribarima i uzgajivačima u akvakulturi omogućuje primanje **financijske naknade** za gospodarske gubitke i dodatne troškove. Komisija kontinuirano prati stanje na tržištima te će, ako se pojave naznake znatnih poremećaja tržišta, razmotriti sve potrebne mjere.

EFPPRA može pomoći sektorima ribarstva i akvakulture da se prilagode zdravstvenim i higijenskim zahtjevima, npr. kupnjom osobne zaštitne opreme.

Može omogućiti i razvoj privremenih alternativnih tržišnih plasmana kako bi se nadoknadile posljedice zatvaranja restorana (npr. izravna prodaja kupcima).

EFPPRA dugoročno može poduprijeti ulaganja s ciljem snažnije otpornosti (za pojedini vidjeti prethodno pitanje).

Kako EFPPRA podupire mali priobalni ribolov?

Mali priobalni ribolov je onaj ribolov koji obavljaju ribari bez plovila ili ribarska plovila duljine do 12 m, na moru i unutarnjim vodama, bez upotrebe vučne ribolovne opreme (povlačne mreže).

Taj segment obuhvaća gotovo **75 %** svih ribarskih plovila registriranih u EU-u i **gotovo polovinu** svih zaposlenih u sektoru ribarstva pa je njegova socioekonomska uloga u lokalnim obalnim zajednicama važna.

Uzimajući to u obzir, EFPPRA stavlja poseban naglasak na mali priobalni ribolov.

- Za projekte povezane s malim priobalnim ribolovom mogu se dodijeliti javne potpore uz stopu od **100 %**, osim za projekte koji se odnose na prvu kupnju ribarskog plovila od strane mladih ribara, zamjenu ili osuvremenjivanje motora i povećanje obujma ribarskog plovila, za koje maksimalna stopa javnih potpora iznosi 40 %.
- Države članice moraju u svojim programima EFPPRA-e uzeti u obzir **posebne potrebe** malog priobalnog ribolova i opisati mjere potrebne za njegov razvoj.
- Također moraju nastojati **pojednostavniti postupke** putem kojih se poduzeća koja se bave malim priobalnim ribolovom prijavljuju za potporu EFPPRA-e.

Kako EFPPRA podupire najudaljenije regije EU-a?

Najudaljenije regije suočene su s posebnim **izazovima** povezanim s njihovom udaljenošću, topografijom i klimom, ali imaju i posebne **prednosti** za razvoj održivog plavoga gospodarstva.

Uzimajući to u obzir, EFPPRA stavlja poseban naglasak na te regije.

- Relevantne države članice EU-a (Francuska, Portugal i Španjolska) izrađuju **akcijske planove** za svaku od svojih najudaljenijih regija kojima se uspostavljaju **strategije održivosti plavoga gospodarstva**, uključujući ribarstvo i akvakulturu. Financijska sredstva namijenjena su provedbi akcijskih planova.
- Subjekti iz najudaljenijih regija putem EFPPA-e mogu primiti naknadu za dodatne troškove ribolova, uzgoja, prerade ili stavljanja na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture koji su posljedica posebne situacije u tim regijama.
- Za projekte koji se provode u najudaljenijim regijama može se odobriti **visoka stopa javne potpore (85 %)**.

Mogu li rekreacijski ribolovci primiti potporu EFPPA-e?

Rekreacijski ribolov obuhvaća negospodarske ribolovne aktivnosti kojima se iskorištavaju živi morski resursi u svrhu rekreacije, turizma ili sporta.

Rekreacijski ribolovci mogu primiti potporu ako njihovi projekti doprinose postizanju ciljeva fonda. Primjerice, mogu sudjelovati u mjerama kojima se štiti morski okoliš i u partnerstvima za održivi pomorski turizam u lokalnim zajednicama.

Kako EFPPA doprinosi održivosti plavoga gospodarstva?

Plavo gospodarstvo obuhvaća tradicionalne i nove ekonomske aktivnosti povezane s oceanima, morima, obalom i unutarnjim vodama. Temelji se na inovacijama i ulaganju u pomorske djelatnosti koje mogu otvoriti **radna mjesta** i pospješiti **razvoj** lokalnih obalnih zajednica, npr. [biogospodarstvo](#), održivi modeli turizma, obnovljivi izvori energije koji se temelje na oceanima, inovativna brodogradnja i lučke usluge.

EFPPA se usredotočuje na stvaranje uvjeta koji omogućuju održivost plavoga gospodarstva i otklanjanje uskih grla kako bi se **olakšalo ulaganje** u nova tržišta, tehnologije i usluge.

Točnije, EFPPA podupire:

- pomorsko upravljanje u održivom koordiniranju ljudskih aktivnosti na moru (npr. putem [prostornog planiranja morskog područja](#))
- prijenos i primjenu istraživanja, inovacija i tehnologije u privatnim ulaganjima
- razvoj pomorskih vještina
- širenje socioekonomskih i podataka o okolišu povezanih s morem i pomorstvom
- razvoj portfelja projekata za poticanje privatnih ulaganja.

Kako EFPPA podupire lokalne inicijative u obalnim zajednicama?

Razvoj održivog plavoga gospodarstva ključan je za opstojnost lokalnih obalnih zajednica.

U tom kontekstu EFPPRA podupire **lokalna partnerstva** u pomorskim sektorima kako bi se zajednice potaknulo da što bolje iskoriste svoje okolišne, kulturne, društvene i ljudske potencijale i **prilike** za razvoj plavoga gospodarstva na njihovim područjima.

U sklopu **lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice** dionici u zajednici osnivaju lokalne akcijske skupine za razvoj i provedbu lokalne strategije. Time se potiču manje zajedničke inicijative i inovacije koje doprinose razvoju lokalnog plavoga gospodarstva i zaštiti morskog okoliša.

Lokalna partnerstva osiguravaju uravnoteženo sudjelovanje i zastupljenost relevantnih dionika u svim sektorima. Naglasak u tim partnerstvima može biti na tradicionalnim sektorima (npr. ribarstvo, akvakultura, turizam) i/ili na poticanju gospodarske diverzifikacije kroz sinergije s novim pomorskim sektorima (npr. [plavo biogospodarstvo](#)).

Lokalni razvoj pod vodstvom zajednice dostupan je svakoj lokalnoj zajednici u kojoj plavo gospodarstvo ima potencijal za pružanje gospodarskih prilika, pa i u unutrašnjosti.

Kako EFPPRA podupire program EU-a za međunarodno upravljanje oceanima?

Ukupno 60 % svjetskih oceana nalazi se izvan granica nacionalnih jurisdikcija, što podrazumijeva zajedničku međunarodnu odgovornost za upravljanje tim područjima.

Uzimajući to u obzir, EU se zauzima za bolje upravljanje oceanima na bilateralnoj, regionalnoj i multilateralnoj razini u sljedećim područjima:

- sprečavanje nezakonitog, neprijavljenog i nereguliranog ribolova
- smanjivanje ljudskog pritiska na oceane
- stvaranje uvjeta za održivo plavo gospodarstvo i
- jačanje međunarodnog istraživanja mora.

Time se uspostavljaju **zdravi i sigurni** oceani kojima se **održivo upravlja**, čime se doprinosi postizanju [14. UN-ova cilja održivog razvoja](#) (Održivim gospodarenjem čuvati oceane, mora i morske resurse).

EFPPRA podupire mjere koje se provode u okviru međunarodnih procesa, sporazuma i institucija koje reguliraju ljudske aktivnosti u oceanima i upravljaju njima (npr. u okviru [Konvencije UN-a o pravu mora](#)).

Kako EFPPRA doprinosi suradnji u područjima pomorske sigurnosti i obalne straže?

Zaštita granica i pomorska sigurnost ključni su čimbenici za stvaranje **sigurnog okruženja** za pomorsko gospodarstvo i sprečavanje nezakonitog ponašanja koje šteti morskom okolišu.

EFPPRA podupire suradnju u području pomorskog nadzora i obalne straže u okviru [zajedničkog okruženja za razmjenu informacija](#) (CISE), putem kojega se razmjenjuju informacije između javnih tijela država članica koja sudjeluju u pomorskom nadzoru i institucija EU-a.

Provedba i praćenje

Kolika je stopa potpore EFPPRA-e u okviru podijeljenog upravljanja?

Najviša stopa javne potpore koja se dodjeljuje korisnicima iznosi **50 %**.

Ipak, ovisno o **dodanoj vrijednosti** projekta, moguća su **odstupanja**.

Na primjer:

- manja stopa (**40 %**) primjenjuje se na **određena pojedinačna ulaganja** u ribarska plovila
- veća stopa (do **100 %**) primjenjuje se na projekte koji objedinjuju **inovacije, zajednički interes i zajedničke korisnike** te na projekte povezane sa **zaštitom morske bioraznolikosti**
- **ribari koji obavljaju mali priobalni ribolov** mogu primiti potporu u iznosu od **100 %** troškova za većinu svojih projekata.

Najveća stopa sufinanciranja (tj. EFPPRA-in udio u ukupnom javnom financiranju projekta) iznosi **70 %**, s izuzetkom dodatnih troškova u najudaljenijim regijama za koje naknada iznosi 100 % (vidjeti pitanje o najudaljenijim regijama).

Koliko je EFPPRA jednostavnija od svojeg prethodnika za programsko razdoblje od 2014. do 2020. (Europski fond za pomorstvo i ribarstvo)?

Prethodni se fond temeljio na preciznim i strogim definicijama mogućnosti financiranja i pravila o prihvatljivosti, zbog čega je državama članicama i korisnicima provedba bila otežana.

EFPPRA se temelji na **jednostavnijoj strukturi** bez strogih mjera i u skladu sa sljedećim pristupima:

- **Četiri su prioriteta** kojima se definira cjelokupno područje primjene potpore u skladu s ciljevima ZRP-a, pomorske politike EU-a i programa EU-a za međunarodno upravljanje oceanima:

(1) *poticanje održivog ribarstva te obnova i očuvanje vodenih bioloških resursa*

(2) *poticanje održivih aktivnosti akvakulture te prerade i stavljanja na tržište proizvoda ribarstva i akvakulture, čime se doprinosi sigurnosti opskrbe hranom u Uniji*

(3) *stvaranje preduvjeta za održivo plavo gospodarstvo u obalnim, otočnim i područjima unutarnjih voda te poticanje razvoja ribarskih i akvakulturnih zajednica*

(4) *jačanje međunarodnog upravljanja oceanima i jamčenje sigurnih i čistih mora i oceana kojima se održivo upravlja.*

- Svaki prioritet obuhvaća **posebne ciljeve** kojima se općenito opisuje operativno područje primjene potpore u tematskim područjima (npr. zaštita bioraznolikosti, promicanje održive akvakulture, prikupljanje znanstvenih podataka).
- **Ograničen broj pravila o prihvatljivosti na razini EU-a:** na državama je članicama EU-a da u nacionalnim programima EFPPRA-e utvrde najprikladnija sredstva za postizanje ciljeva postavljenih u skladu s četirima prioritetima. Pri utvrđivanju pravila o prihvatljivosti omogućena im je fleksibilnost.
- **Uvjeti i ograničenja za određene vrste subvencija:** kako bi se izbjegli štetni učinci na održivost, Uredba o EFPPRA-i sadržava popis neprihvatljivih operacija (npr. ulaganja kojima se povećava ribolovni kapacitet). Nadalje, određene kategorije subvencija za ribarsku flotu podliježu posebnim pravilima o prihvatljivosti kako bi se osigurala njihova usklađenost s ciljevima očuvanja utvrđenima u ZRP-u (npr. novi motor ribarskog plovila ne smije biti snažniji od onoga umjesto kojega se ugrađuje).
- **Praćenje uspješnosti:** provedba programa EFPPRA-e prati se pokazateljima ostvarenja i rezultata. Države članice izvješćuju o napretku u ostvarivanju ciljeva utvrđenih u njihovim programima te raspravljaju o napretku provedbe na godišnjem sastanku s Komisijom. Na taj je način moguće rano utvrditi potencijalne poteškoće u provedbi i eventualne korektivne mjere.

Kako Komisija ocjenjuje programe EFPPRA-e prije nego što ih odobri?

U okviru podijeljenog upravljanja svaka država članica priprema jedinstveni nacionalni program koji Komisija odobrava nakon temeljite procjene. Pri toj procjeni Komisija uzima u obzir doprinos programa zajedničkim prioritetima EFPPRA-e i sljedećim ciljevima

- otpornost
- zelena tranzicija
- digitalna tranzicija
- okolišna, gospodarska i društvena održivost
- prilagodba klimatskim promjenama i ublažavanje njihovih posljedica i
- razvoj održivog malog priobalnog ribolova.

Komisija ocjenjuje programe i na temelju [analize morskog bazena](#), javnog dokumenta u kojem su utvrđeni glavni izazovi svakog morskog bazena u pogledu ciljeva ZRP-a. Ta bi analiza državama članicama trebala poslužiti kao putokaz za utvrđivanje rješenja za probleme pojedinih morskih bazena u njihovim programima.

Kako su strukturirani nacionalni programi EFPPRA-e?

Nacionalni program EFPPRA-e **strateški je plan za javna ulaganja** u razdoblju od 2021. do 2027. U njemu su opisane mjere namijenjene suočavanju s posebnim izazovima pojedine države članice u pogledu zajedničkih prioriteta EU-a povezanih s morskom bioraznolikosti, pomorskom politikom te održivim ribarstvom i akvakulturom.

Programi se sastoje od **četiri glavna dijela**:

- **utvrđivanje potreba**: na temelju analize prednosti, nedostataka, prilika i prijetnji
- **razvoj odgovarajućih mjera**: države članice utvrđuju posebne mjere kako bi uz potporu EFPPRA-e odgovorile na svoje potrebe
- **postavljanje ciljeva** za praćenje provedbe i rezultata: države članice postavljaju ciljeve na temelju pokazatelja ostvarenja i rezultata s ciljem odražavanja očekivanih učinaka mjera koje podupire EFPPRA.
- **raspodjela financijskih sredstava** po posebnim ciljevima fonda u skladu s cjelokupnom strategijom programa

Kako se prati provedba programa EFPPRA-e?

Provedba programa EFPPRA-e prati se kontinuirano i transparentno.

- Države članice dvaput godišnje izvješćuju o vrijednostima pokazatelja koje su odabrale u svojim programima. Te se informacije prikupljaju na razini EU-a i javno objavljuju.
- Države članice pet puta godišnje izvješćuju o broju odabranih projekata i njihovim financijskim troškovima. Te se informacije prikupljaju na razini EU-a i javno objavljuju te se raščlanjuju prema tematskim područjima.
- Države članice dvaput godišnje izvješćuju o detaljnim značajkama svakog projekta i korisnika. Komisija te informacije koristi za redovito izvješćivanje u svrhu praćenja provedbe.
- Komisija raspravlja o provedbi EFPPRA-e sa svakom državom članicom na godišnjem sastanku. Svrha tog sastanka utvrđivanje je potencijalnih poteškoća u nacionalnim programima EFPPRA-e i eventualnih korektivnih mjera.
- Svaka država članica ocjenjuje svoj program EFPPRA-e do 30. lipnja 2029. kako bi procijenila njegov učinak.
- Do kraja 2024., a zatim do kraja 2031., Komisija će ocijeniti djelotvornost, učinkovitost, relevantnost, usklađenost i dodanu vrijednost koju EFPPRA u cjelini donosi Uniji.